

Memorandum

Prima: John Ryan

Zamjenik specijalnog prestavnika Generalnog sekretara /
Načelnik civilnih poslova

Info: Yasushi Akashi

Specijalni predstavnik Generalnog sekretara UNPF Zagreb

Michel Meussalli

Šef Odjela civilnih poslova Zagreb

General-major Gobillard

v.d. zapovjednika UNPF

Damaso Feci

Šef misije UNHCR-a

Šalje: David Harland /potpisano/

SCvAO

Datum: 20. juli 1995.

Predmet: Pregovori o Žepi

Ažurirano:

Jutros oko 10:00 sati general Mladić proslijedio je poruku UNPROFOR-u
zahtijevajući da se smjesta održi sastanak u vezi s razmjenom zatočenika po principu

"svi za sve", uključujući i vojno-sposobne muškarce u Žepi. Sastanak je održan s predstavnicima obaju strana i u principu je postignut sporazum. Nije, međutim, bilo nikakvog potpisivanja, usljed raspre oko spisaka zatočenika koji su privedeni tokom posljednjeg napada Srba na Srebrenicu. Srbi su jasno dali do znanja da im je želja da smjesta dođe do evakuacije Žepe, ali da će svejedno nastaviti napadati Žepu sve dok Bosanci ne pristanu. Strane su izjavile da će se ponovno sastati sutradan u 11:00 sati kako bi nastojale finalizirati taj sporazum.

Negdje u isto vrijeme, predstavnici UNPROFOR-a i međunarodnih agencija stupili su u kontakt s bosanskim civilnim organima u Žepi, koji su očigledno pristali da evakuišu džep. Bosanski vojni zapovjednik u Žepi, međutim, insistirao je na tome da on neće dopustiti da se dogodi nikakva evakuacija sve dok on direktno ne dobije naređenja od otprilike sarajevskih organa vlasti.

Kasnije tog dana CvAO Bezrouchenko i CvAO Joseph sastali su se sa generalom Mladićem koji je ponovio svoje uvjete za evakuaciju enklave:

- i. sporazum o razmjeni zarobljenika širom Bosne na bazi "svi za sve";
- ii. evakuacija ranjenih, mladih, starih i žena iz Džepa;
- iii. predaja i registrovanje ratnih zarobljenika, odnosno svih muškaraca između 18 i 55 godina starosti, u prisutnosti MKCK i UNPROFOR-a (ideja je bila da se ratni zarobljenici nakon kraćeg pritvaranja razmijene sporazumno po načelu "svi za sve");

Mladić je istaknuo da će njegove snage nastaviti s napadom na džep u 07:00 sati večeras, ako Bosanci ne pristanu na njegove uslove.

U 06:30 sati nazavao sam Kancelariju premijera Silajdžića i objasnio da je bosanski komandir na terenu od njega zatražio autorizaciju prije nego što pristane na srpske uslove.

Taman prije 07:00 sati, primio sam poruku iz Žepe da su Srbi nastavili s teškim bombardovanjem enklave, te da je tim UN-a na licu mjesta saopštio Srbima da se vrate u Sarajevo. Konvoj koji je general Gobillard poslao da pomogne s evakuacijom ranjenika takode je vraćen.

U 08:30 sati dobio sam poruku od premijera Silajdžića koji je kazao "ako je Žepa večeras potpuno tiha, mogli bi sutra sprovesti prvu fazu razmjene po principu 'svi za sve'". Ovo sam saopštenje proslijedio Srbima koji su rekli da "sve će biti mirno u Žepi nakon što Sarajevo naredi Paliću (bosanski komandir u Žepi) da preda svo naoružanje".

Negdje otprilike u isto vrijeme Ukrajinci iz Žepe su izvijestili da su bosanske snage počele napad na bazu iz pješadijskog naoružanja teškim mitraljezima i granatama na raketni pogon. Odmah nakon toga nazvao sam kancelariju premijera Silajdžića i upozorio ga da bi takav napad samo mogao štetiti interesima Bosne (naročito u svjetlu sutrašnjeg sastanka u Londonu).

Procjena:

Moja procjena je da Srbi nisu željeli završni pješadijski napad na Žepu. Neminovno je da bi zbog prirode terena došlo do znatnih žrtava. Njihov pristup je bombarduj i zatim pregovaraj. Slično tome, Bosanci bi u Žepi željeli doći do kakvog-takvog sporazuma kako bi se evakuirali tako da ne padnu Srbima u ruke. Sarajevo, međutim, ne vidi neki konkretni interes u tome da Srbima prepusti Žepu bez da plati cijenu za to (vojna cijena u vidu izgubljenih života, te politička cijena u vidu ispadanja iz operacije "čišćenja").